

A

K. TOBOLSKI — Torfowiska Parku Narodowego Bory Tucholskie. Park Narodowy Bory Tucholskie, Charzykowy 2006, 174 str., ryc. 71, fot. 80

Profesor Kazimierz Tobolski w ostatnich kilku latach wydał cztery książki. Jedną to typowy 500-stronicowy podręcznik *Przewodnik do oznaczania torfów i osadów jeziornych*, inaugurujący w 2000 r. nową serię *Vademecum Geobotanicum*, zainicjowaną w PWN przez prof. J.B. Falińskiego. Druga z nich to przewodnik do prac laboratoryjnych i terenowych na obszarach akumulacji biogenicznej, wydany w polsko-angielskiej wersji w Państwowym Instytucie Geologicznym. Trzecia i czwarta to z pozoru regionalne monografie naukowe *Torfowiska na przykładzie Ziemi Świeckiej* i *Torfowiska Parku Narodowego Bory Tucholskie*, lecz wnikając w ich treść dochodzimy do wniosku, że mogą z powodzeniem spełniać rolę nowoczesnych podręczników akademickich w wieloaspektowej problematyce torfowiskowej. Zawierają one bowiem obszernie rozdziały dotyczące geologii torfowisk, ich ekologii, współczesnego jak i kopalnego świata roślinnego, historii zbiorników biogenicznych oraz ich znaczenia dla kultury.

Książka *Torfowiska Parku Narodowego Bory Tucholskie* na 174 stronach zawiera 74 kolorowe ryciny (mapki, przekroje geologiczne, diagramy pyłkowe i makroszczałkowe, schematy i poglądowe rysunki) oraz 80 kolorowych fotografii (krajobrazy torfowiskowe, zdjęcia roślin, mikroskopowe obrazy torfów, makrofosylia). Fachowy tekst, wnikliwie objaśniający ryciny i fotografie, sprawia, że każdy czytelnik, również nie przyrodnik, może zrozumieć trudne niekiedy problemy genezy i rozwoju torfowisk.

W swojej publikacji po krótkim wstępie autor przedstawił przyrodę Borów Tucholskich, ich rezerваты i parki krajobrazowe. Zarysował też strukturę Parku Narodowego, parku leśnego, gdyż lasy zajmują w nim 79% powierzchni, biotopy wodne 11%, a pozostałe 10% to obszary torfowiskowe i antropogeniczne.

Następny obszerny rozdział *Torfowiska Parku Narodowego* został podzielony na szereg podrozdziałów, takich jak: wprowadzenie do zagadnień geologicznych i ekologicznych, utworzy geologiczne torfowisk PNBТ z rozdzieleniem utworów torfowych i osadów jeziornych, charakterystyka geologiczna ważniejszych torfowisk (z udziałem Mariusza Gałki), świat roślinny torfowisk, kopalne rośliny torfowisk i jezior, zwierzęta torfowisk, historia

torfowisk na tle dziejów przyrody Parku Narodowego, przyrodnicza i kulturowa rola obszarów mokradłowych oraz znaczenie torfowisk dla kultury.

Na zakończenie książki K. Tobolski zamieścił swoje uwagi i refleksje, dotyczące ochrony torfowisk, ich inwentaryzacji w parku, monitoringu torfowego, badań naukowych i popularyzacji wiedzy o obszarach wodno-bagiennych. Bogactwo Parku Narodowego Bory Tucholskie, jak i całego obszaru Borów Tucholskich, w świetle dotychczasowych badań zespołu paleoekologów kierowanych przez prof. Kazimierza Tobolskiego w UAM, jest faktem, który upoważnia autora lektury do wysunięcia projektu poszerzenia granic Parku Narodowego o sąsiednie rezerwaty przyrody, a naj-

lepiej o cały obszar *Natura 2000* w granicach *Wielkiego Sandru Brdy*.

Cytowane piśmiennictwo nie jest bardzo obszerne (123 pozycje), ale 43 prace reprezentują ważne pozycje z literatury obcej, głównie angielskiej, niemieckiej i skandynawskiej. Rewelacyjnie niska jest również cena nowej książki, gdyż na 7 zł stać będzie zarówno studentów, jak i wszystkich pracowników służb związanych z ochroną przyrody czy ochroną środowiska. Książkę można kupić u wydawcy, czyli w Parku Narodowym Bory Tucholskie w Charzykowych.

Sławomir Żurek